

BORDÁS PÉTER

tudományos segédmunkatárs (MTA-DE Közzszolgáltatási Kutatócsoport)

KÖZJOG ÉS KÖZÖSSÉG! KÖZJOGI ALBIZOTTSÁG A TUDOMÁNYÁGI EGYÜTTMŰKÖDÉS JEGYÉBEN

A Magyar Tudományos Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának Állam- és Jogtudományi Bizottsága (ÁJB) működési körében Közjogi Albizottság (KJAB) létrehozásáról döntött, amelynek alakuló ülésére 2016. február 3-án került sor az MTA Irodaházában. A működés megkezdésével régóta várt lehetőség nyílt meg, amely alkalmas lehet arra, hogy a különböző tudományterületek közötti kapcsolatok erősödjenek.

A kezdeményezés gondolatának megszületésekor több cél is megfogalmazódott: az egyes jogágak szokásos tudományos vizsgálati területein túlnyúló, közös, többoldalú megközelítést igénylő „modern” témák felvetése, megvitatása; közös kutatások és publikációk szellemi megalapozása; más együttműködések (konferenciák, pályázatok stb.) elősegítése, illetve kezdeményezése. Fontos kiemelni, hogy az ÁJB Közjogi Albizottságának elsődleges profilja az állam- és jogtudományon belül érintett egyes jogági tudományok egybefoglalása, semmilyen formában nem érintve azok önállóságát.

A KJAB egyik fő feladatának tekinti a közjogtudomány aktuális kérdéseinek megvitatását. Ennek keretében figyelemmel kíséri a közjogtudomány területén jelentkező irányzatokat, jelenségeket, a módszertan és a gyakorlat változásait, elősegíti a korszerű módszerek hazai elterjedését, valamint felhívja a szakmai közvélemény figyelmét a kialakult helyes gyakorlatokra. Emellett az albizottság figyelemmel kíséri a szakmai utánpótlás helyzetét és tudományszervezési tevékenységet is folytat. Ennek keretében fontos feladatának tekinti a tudományos folyóiratok besorolásával, szakmai minősítésével kapcsolatos kérdések rendszeres tárgyalását.

Az albizottsági működési körében, annak szakmai tartalmát tekintve elhivatott a többoldalú diskurzus iránt. E témák igen sokrétűek lehetnek, s folyamatosan alakulhatnak a tagok és a tudomány aktuális kérdésfelvetései révén. Ettől függetlenül kiemelhető néhány, a létrehozás során megfogalmazódott témakör, mint a közfeladatok kiterjedése és határai a piacgazdaságban; a nemzeti alkotmányosság, illetve a globalizáció konfliktusai; a környezeti fenntarthatóság és a gazdaságpolitikai érdekviszonyok kölcsönös meghatározottságai; vagy épp a közjog és a közszeaktor, valamint az állam viszonya; az államtudományok helye a tudományágak között.

Természetesen az ilyen és ehhez hasonló komplex kérdéseknek a különböző állam- és jogtudományi értelmezései, megközelítései sajátosak, eltérőek, de ennek ellenére az adott alapfelvetések vizsgálata összeköti a szakmai érdeklődőket, kutatókat. Sőt, a mélyebb problémaközpontú szemlélet más további tudományokat is bekapcsolhatóvá tesz az együttműködés folyamatába, a meghatározott tematikus fókuszpontokhoz való viszonyulás alapján.

A szakmai működés részletesebb céljait, irányait az albizottság folyamatosan alakítja ki, a közös gondolkodás jegyében. Mivel az egyes tudományos szakmák között legalább az egyetemközi együttműködés többnyire megvan, és az gyakran igen aktív is, a cél nem ennek felülírása, hanem inkább az, hogy ezekre az alapokra támaszkodva építkezzünk tovább. A kezdeményezés lényegi eleme a nyitottság minden jogág – nem csak a közjogiak – és államtémájú kutatási ág iránt és azon túl, de mindenképpen a IX. Osztály tudományágai és más tudományterületek irányában.

A KJAB elfogadott ügyrendje értelmében munkáját általános ülések, szakmai vitaülések és egyéb szakmai rendezvények köré szervezi, s nem utolsósorban munkájának fontos eleme a rendszeres és intenzív internetes (e-mail-) kapcsolat. A szakmai kommunikáció erősítése érdekében tehát a fent említett, hagyományosnak mondható fórumokon túl az albizottság blog formátumú diskurzusba is invitálja a jogágak művelőinek széles körét. Ehhez egyelőre a www.kozjvavak.hu internetes oldal nyújt felületet, ahol a fent említett témák közül már többhöz – mondhatni mintaként – vitaindító bejegyzéseket olvashatnak az érdeklődők. Az oldal tematikus írásai igen sokrétűek, a kormányzat mai kihívásait sokféleképpen közelítik meg. A blogbejegyzések mellett a legfrissebb közjogi témájú híreket is megtalálja az olvasó.

A tudományos műhely céljainak ismertetése körében meg kell jegyezni, hogy az ügyrendje alapján tanácsadó, konzultatív, javaslattevő testületként is működik, figyelemmel kíséri az állam- és jogtudomány közjogi vonatkozással is rendelkező aktuális kérdéseit, s e körben szükség szerint közös állásfoglalást ad ki, véleményt nyilvánít.

Az albizottság második ülését 2016. április 27-én tartotta, ahol az ügyrend elfogadása mellett megkez-

dődhett az érdemi diskurzus a fent meghatározott célok szellemében. Három tudományos előadást hallgathattak és vitathattak meg a jelenlévők. A témafelvétel egy régóta megválaszolatlan, a tudományterületet kihívás elé állító kérdést, a „közérdek” fogalmi és tartalmi meghatározását állította középpontjába. E körben az előadók más-más – jogelméleti, alkotmányjogi és uniós jogi – szemszögből világították meg a téma lehetséges aspektusait. Ezt követően a résztvevők saját jogági tudományterületük kapcsolódási pontjait sorakoztatták fel, többek között a környezetjogi, közigazgatási jogi, rendészeti, közpolitikai, közgazdasági és államtudományi összefüggéseket.

A tudományos vita, úgy vélem, kellő inspirációt adott a folytatáshoz, amelyhez terepet egyelőre a már említ-

tett kozjavak.hu blog és elektronikus folyóirat biztosít minden – akár a rendezvényen részt venni nem tudó – érdeklődő számára.

Az albizottság munkaterve alapján 2016 őszén hasonló, tudományos álláspontok ütköztetésre alkalmas tematikus vitát tart „Köz- és magánrendészet. Hol vannak a határok?” címmel a Rendészeti Albizottsággal közösen.

Végezetül kiemelném, hogy az albizottság szoros együttműködésre törekszik más tudományos bizottságokkal és albizottságokkal, valamint a közjogtudomány szakmai és társadalmi szervezeteivel. Így nyitott a csatlakozni vágyók előtt, mindenkit tagjai sorába fogad, akinek eddigi tevékenységét a közjogtudomány terén a szakmai közvélemény is elismeri.

LUKONITS ÁDÁM
PhD-hallgató (ELTE ÁJK)

KÖZZÉTÉTEL HELYETT ÖNKÉNTES JOGALKALMAZÁS: A K47/15. SZÁMÚ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI DÖNTÉS HATÁSA A LENGYEL JOGÁLLAMRA

Chronowski Nóra a Közjogi Szemle legutóbbi számában kellően összefoglalta a lengyel alkotmánybíróság március 9-én meghozott alkotmányvédő döntését.¹ Akár jelzésértékű is lehetne, hogy a lapszám végén kapott helyet az írás, utalva ezzel arra, hogy maga a döntés is lezár (vagy legalábbis elméletben, a materiális jogállam tiszteletben tartása esetén képes lenne lezárni) bizonyos folyamatokat, konkrétan az alkotmánybíróság és a kormány között 2015 nyara óta dúló jogállamiság-harcot.² Azzal azonban, hogy a miniszterelnök nem hajlandó közzétenni a döntést,³ jelentősen átirta a forgatókönyvet, és a kormányzat ismét magához ragadta a kezdeményezést. Félő, hogy következő lépésével, az alkotmánybíróságra irányadó törvényi szabályozás újbóli módosításával (amely vagy figyelembe veszi a Velencei Bizottság javaslatát, vagy nem, mindenestre a parlamenti többség érdekeit várhatóan kiszolgálja majd) eljut a testület alapfunkció szerinti működésének hosszú távú ellehetetlenítéséhez.

A lengyel alkotmány alapján az alkotmánybíróság döntéseit haladéktalanul közzé kell tenni abban a hivatalos lapban, amely a döntéssel hatályon kívül helyezett szabályozást kihirdette, vagy ha a normatív aktust nem

tették közzé, akkor a Lengyel Köztársaság Hivatalos Közlönyében (*Monitor Polski*). A döntés csakis ezt követően, a közzététel napján vagy az alkotmánybíróság által meghatározott későbbi időpontban léphet hatályba.⁴ A kihirdetés jelentőségét a Velencei Bizottság is hangsúlyozza, március elején közzétett véleményében segítségül hívta a vonatkozó európai és nemzetközi minimumszabályokat, és ezekre alapozva kimondta, hogy az alkotmánybíróság döntéseit, függetlenül azok tartalmától, tiszteletben kell tartani.⁵ Ehhez később az Európai Bizottság, az Európai Parlament, a helyi jogvédő szervezetek és az ellenzéki pártok is csatlakoztak.⁶ Ennek ellenére a kormányzat továbbra is elzárkózik a döntés kihirdetésétől,⁷ amelyre a vonatkozó lengyel szabályok lehetőséget adnak, ugyanis a miniszterelnök hatáskörébe utalják az alkotmánybírósági határozatok hivatalos lapban való közzétételét.⁸ Magát a lépést a kérdéses döntés jogszerűtlenségével indokolják, tekintettel arra, hogy azt az alkotmánybíróság nem az új, a döntés meghozatalakor már hatályban lévő eljárási szabályok alapján hozta meg,⁹ bár épp a határozat mutatott rá, hogy a szabályok azért nem alkalmazhatók, mert nem képezhetik egy-egy eljárás alapját és tárgyát.¹⁰

FÓKUSZ / FOCUS

FEKETE Balázs
Alternatív kommentár az EUSZ 7. cikkéhez
A Draft Commentary to Article 7. TEU

1

FIGYELŐ / OBSERVER

FEKETE Balázs – HÖRCHER Ferenc
Péter László öröksége: az újragondolt alkotmánytörténet
László Péter's Heritage: the Reconsidered Constitutional History

12

DEÁK Ágnes
„Egy nemzet elmarad saját törvényeitől”. Az „ősi alkotmányosság” az 1860-as évek magyar politikai elitjének gondolkodásában
“A Nation Lags Behind His Own Laws”. The Concepts of “Ancient Constitution” Propagated by Hungarian Political Elite in the 1860's

13

SCHWEITZER Gábor
Péter László nézetei a vallásszabadságról, valamint az állam és az egyház közötti közjogi kapcsolatokról
László Péter's Views on Religious Freedom and the Relations of the Churches and State

19

SZENTE Zoltán
Az angol és a magyar párhuzamos alkotmányfejlődés mítosza
The Myth of the Parallel Constitutional Development in England and Hungary

23

DEÁK Dániel
Túlközpontosítás és illiberális állam
Over-Centralization and Illiberal State

33

PAP András László
Az illiberális multikulturalizmus magyar modellje: a magyar kisebbségi jog változása 2010–2016 (I. rész)
The Hungarian Model of Illiberal Multiculturalism: Changes of Minority Legislation from 2010 to 2016 (Part 1)

39

FUTURUM / FUTURUM

VARGA Judit
A hazai központi adóigazgatási szervezetrendszer változása a rendszerváltástól napjainkig, s a jelenlegi adóhatósági struktúra kapcsolatrendszere
The Changes of the Hungarian Tax Administration System since the Political Transformation, And the Relations of the Current Tax-authority Structure

48

KIRIPOLSKY Michaela – SZENTGÁLI-TÓTH Boldizsár
Az egyszerűsített honosítás első öt éve
The First Five Years of Simplified Naturalization

57

FAKTUM / FACTUM

SZONTAGH Veronika Anna
Az R.B. kontra Magyarország ügy
Case of R.B. v. Hungary

64

FÓRUM / FORUM

SULYOK Tamás
Jegyzetek Pozsár-Szentmiklósy Zoltán: Alapjogok mérlegen. Az általános alapjogi tesztek dogmatikája c. könyvének bemutatójához
Notes for a Book Presentation – Zoltán Pozsár-Szentmiklósy: Fundamental Rights at Scale

67

BORDÁS Péter
Közjog és közösség! Közjogi albizottság a tudományági együttműködés jegyében
Public Law and Community! Subcommittee on Public Law for Disciplinary Cooperation

70

LUKONITS Ádám
Közzététel helyett önkéntes jogalkalmazás: a K47/15. számú alkotmánybírósági döntés hatása a lengyel jogállamra
The Impact of Decision K47/15 on the Polish Rule of Law

71

IMPRESSZUM

KÖZJOGI SZEMLE

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

ELNÖKE: Prof. Dr. Kiss László

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

TAGJAI: Prof. Dr. Ádám Antal,
Prof. Dr. Bodnár László, Dr. Fábián Adrián,
Dr. Ivancsics Imre, Prof. Dr. Kélényi Géza,
Dr. Kisfaludy Zoltán, Prof. Dr. Kukorelli
István, Prof. Dr. Petrétei József,
Dr. Somogyvári István, Dr. Sulyok Gábor,
Prof. Dr. Szalayné Dr. Sándor Erzsébet,
Dr. Tóth Judit

FŐSZERKESZTŐ: Dr. Chronowski
Nóra, e-mail: chronowski.nora@ajk.
elte.hu

SZERKESZTŐK: dr. Naszladi
Georgina, e-mail: naszladi.georgina@ajk.
pte.hu, dr. Szilágyi Emese, dr. Lukonits
Ádám

KIADJA: a HVG-ORAC Lap- és
Könyvkiadó Kft. 1037 Budapest, Montevi-
deo u. 14. Telefon: 340-2304, 340-2305 •
Fax: 349-7600 E-mail: info@hvgorac.hu •
Internet: www.hvgorac.hu

FELELŐS KIADÓ: dr. Frank Ádám

FELELŐS SZERKESZTŐ: dr. Gábor
Zsolt, e-mail: gabor.zsolt@hvgorac.hu

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: Bors Kriszta

TÖRDELŐ: Balás Zsuzsa

KORREKTOR: Nagy Márton

NYOMTATÁS: Multiszolg Bt.
HU ISSN 1789 69 91

A borítón az Oxfordi Egyetem Nuffield
College-ának 1963-as végzős évfolyama
látható, a hátsó sorban balról a negyedik
Péter László. Forrás: Lojkó Miklós
magángyűjteménye.

ELŐFIZETÉS: Előfizethető a
HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.-nél.
Megjelenik: negyedévente.
Előfizetési díj 2016. évre: 13 988 Ft

A szerkesztőség a főszerkesztő vagy a fe-
lelős szerkesztő e-mail címén várja azokat
a közlésre szánt tanulmányokat, amelyek
az alkotmányosság, a nemzetközi kapcso-
latok és a közigazgatás aktuális problémáit
vizsgálják. A kéziratot kérjük feltüntetni a
szerző nevét, munkahelyét, beosztását, le-
velezési címét. A kéziratok lektorálásától
és a szerkesztőbizottság gondoskodik, és
fenntartja a jogot a kéziratok korrigálására,
szerkesztésére, illetve terjedelmi okokból
történő rövidítésére a szerző értesítésével.
2016-ban a kéziratokat Word 97/2010 szö-
vegszerkesztővel, 12 pontos betűméret al-
kalmazásával, lábjegyzetmegoldással le-
het benyújtani, a weboldalunkon közzétett
formai útmutató szerint (http://hvgorac.
hu/kojzogszemle/)

KÖZJOGI SZEMLÉ

FEKETE BALÁZS

Alternatív kommentár
az EUSZ 7. cikkéhez
1. oldal

FEKETE BALÁZS -

HÖRCHER FERENC
Péter László öröksége:
az újragondolt
alkotmánytörténet
12. oldal

DEÁK ÁGNES

„Egy nemzet elmarad
saját törvényeitől”. Az „ősi
alkotmányosság”
az 1860-as évek
magyar politikai elitjének
gondolkodásában
13. oldal

SCHWEITZER GÁBOR

Péter László nézetei
a vallásszabadságról,
valamint az állam
és az egyház közötti
közjogi kapcsolatokról
19. oldal

SZENTE ZOLTÁN

Az angol
és a magyar párhuzamos
alkotmányfejlődés mítosza
23. oldal

DEÁK DÁNIEL

Túlközpontosítás
és illiberális állam
33. oldal

PAP ANDRÁS LÁSZLÓ

Az illiberális
multikulturalizmus magyar
modellje: a magyar
kisebbségi jog változása
2010-2016 (I. rész)
39. oldal

VARGA JUDIT

A hazai központi
adóigazgatási
szervezetrendszer
változása
a rendszerváltástól
napjainkig, s a jelenlegi
adóhatósági
struktúra
kapcsolatrendszere
48. oldal

**KIRIPOLSZKY MICHAELA -
SZENTGÁLI-TÓTH BOLDIZSÁR**

Az egyszerűsített
honosítás első öt éve
57. oldal

SZONTAGH VERONIKA ANNA

Az R.B. kontra
Magyarország ügy
64. oldal

SULYOK TAMÁS

Jegyzetek Pozsár-
Szentmiklósy Zoltán:
Alapjogok mérlegen.
Az általános alapjogi
tesztek dogmatikája c.
könyvének bemutatójához
67. oldal

BORDÁS PETER

Közjog és közösség!
Közjogi albizottság
a tudományági
együttműködés jegyében
70. oldal

LUKONITS ÁDAM

Közzététel helyett
önkéntes jogalkalmazás:
a K47/15. számú
alkotmánybíróági döntés
hatása a lengyel jogállamra
71. oldal